

ULUSAL YENİDOĞAN TARAMA PROGRAMI

Ulusal Yenidoğan Tarama Programı kapsamında ülkemizde doğan her bebekten alınan topuk kanı ile fenilketonüri (FKÜ), biyotinidaz eksikliği (BE), konjenital hipotroidi (KHT), kistik fibrozis (KF), konjenital adrenal hiperplazi (KAH), spinal müsküler atrofi (SMA) hastalıkları taranmaktadır.

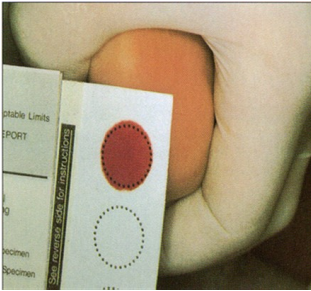
Tarama iki aşamada yapılmaktadır:

- Doğan her bebekten doğumu takiben oral beslenmenin ardından 48 saat içinde ilk kan örneği 5 godelik yeni numune kâğıtlarına alınmalıdır. Bu kan örneğinde FKU, BE ve SMA çalışılmaktadır.
- Ayrıca, ilk hafta içinde bebekten ikinci kan örneği 5 gode olarak alınmalıdır. İkinci numunede ise KHT, KAH, KF çalışmakta ve FKU için tekrar analiz yapılmaktadır.

Ancak ilk kan örneğinin 48 saat içerisinde alınmadığı durumlarda alınana kan örneğinde tüm hastalıklar taranacağı için 5 gode + 2 gode şeklinde kan örneği alınmalıdır.

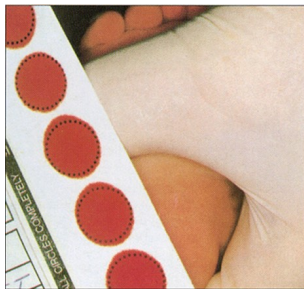
NUMUNE KAĞIDI DOLDURULURKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Numune kağıdının her bir sayfası uygun ve tam şekilde elle, okunaklı ve tükenmez kalem ile doldurulmalıdır
- Özellikle annenin T.C. Kimlik Numarası başta olmak üzere bebeğe ulaşmak için zorunlu alanların tümünün eksiksiz ve doğru (mümkünse nüfus cüzdanından kontrol edilerek) doldurulmasına dikkat edilmelidir
- Çoğul bebeklerde (ikiz, üçüz vb) kaçınıcı bebek olduğu formun üzerine yazılmalıdır
- Prematürite ve düşük doğum ağırlığını değerlendirmek analiz sonucunu etkileyeceği için gebelik haftası ve bebek doğum ağırlığı mutlaka yazılmalıdır
- “Ebeveyn Rıza” Beyan bölümü **mutlaka** kanı alınan veya alınamayan her bebek için doldurularak **ailelere imzalatılmalıdır**

Taranan hastalıkların analizlerinde moleküler yöntem de kullandığı için, kontaminasyon açısından dikkatli olunmalıdır!!! Numune kağıdına eldivensiz dokunulmamalıdır!

Tarama sonucunda şüpheli ve sevk durumunda ailelere İl Sağlık Müdürlüğü aracılığı ile ulaşılmaktadır, bu nedenle adres ve telefon bilgilerinin güncel ve doğru olması çok önemlidir!!!

KAN ÖRNEĞİ ALINIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Kan alma işlemi sırasında **eldiven** ve **maske** kullanılmalıdır. Her bebek için numune alınırken eldiven mutlaka değiştirilmelidir (Kontaminasyon açısından dikkatli olunmalıdır.)
- Kan alınması için bebeklerin topuğunun plantar (taban) yüzlerinin medial (iç) veya lateral (dış) kısımları kullanılmalıdır
- Topuğun ısıtılması kanlanmayı artırır ve kan akışını hızlandırır, örnek almayı kolaylaştırır, ılık bir havlu veya avuç içi ile ısıtılabilir
- Bebeğin bacağı kalp seviyesinin altında tutmak da venöz kan akışını arttıracaktır
- Kan almadan önce deri % 70'lik isopropyl alkol ile temizlenmeli, daha sonra kuruması beklenmeli veya steril bir gazlı bez ile kurulanmalıdır
- Tek kullanımlık steril lanset kullanılmalı, ilk kan damlası silinmelidir
- Guthrie kâğıdının tek yüzüne ve işaretli alanın tamamını kaplayacak ve kâğıdın her iki yüzünden de eşit büyüklükte kan lekesi izlenecek şekilde 5 daire içinde kan örneği alınmalıdır
- Kan alma kağıdının her iki yüzünden de eşit büyüklükte kan lekesi izlenecek şekilde kan örneği alınmalıdır

KAN ALIMI SONRASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Numune kağıdı üzerindeki kan damlalarına **dokunulmamalıdır**
- Numune kağıtları, birbirleri ya da ıslak yüzeylerle temas ettirilmemelidir
- Kan diğer yerlere bulaştırılmamalıdır
- Kan alındıktan sonra kuruması için düz bir zemin üzerinde oda sıcaklığında (18-22°C) 2-3 saat bekletilmeli, tam olarak kurutulmalıdır
- Kan damlasının doğrudan ısı ve ışık ile teması engellenmeli
- İlk numune kağıtlarında; kan kuruduktan sonra üstten tutularak ayrılmalı, SMA için olan bölümü kilitli poşete konulmalı. Bu işlem sırasında kesinlikle kan damlalarının olduğu bölüme dokunulmamalıdır
- Örnek kuruduktan sonra nem almayacak şekilde zarf içine konularak ilgili birime (İSM, İlçe SM, TSM) ulaştırılana kadar kurumadaki bir **buzdolabında** kutu içinde bekletilmelidir
- Bekletilme için aşı dolabı dışında bir dolap kullanılmalıdır
- Zorunlu hallerde aşı dolabı kullanılabilir ancak aşı soğuk zincirinin kırılmaması için aşı dolabının kapağı bu amaçla günde bir kez açılmalıdır